

* Abdulrahim *

SPORAZUM
O ZRA^NOM PROMETU
IZME\U
VIJEJA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
I
VLADE DR@AVE KATARA

Vije}e ministara Bosne i Hercegovine

i

Vlada Dr`ave Katar

U daljnjem tekstu: Ugovorne strane

Budu}i da su Ugovorne strane Konvencije o Mejunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorenoj za potpisivanje u ^ikagu 7. decembra 1944. godine,

i

@ele}i da zaklju~e sporazum u svrhu uspostavljanja i obavljanja usluga zra~nog prometa izmeju i iznad njihovih teritorija

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

^lan 1.

DEFINICIJE

U svrhu ovog Sporazuma, osim ako kontekst druga~ije ne zahtijeva:

1. Konvencija: podrazumijeva Konvenciju o Mejunarodnom civilnom zrakoplovstvu koja je otvorena za potpisivanje u ^ikagu 7. decembra 1944. godine, i uklju~uje bilo koje anekse usvojene prema ~lanu 90. te Konvencije i sve izmjene i dopune aneksa ili Konvencije, prema ~lanovima 90. i 94. ukoliko ti aneksi, kao i izmjene i dopune stupe na snagu ili budu ratificirani od obje Ugovorne strane.
2. Termin "zrakoplovne vlasti" podrazumijeva, u slu~aju Bosne i Hercegovine, Vije}e ministara - BH DCA Direkcija za civilno zrakoplovstvo ili bilo koju drugu osobu ili tijelo ovla{teno da vr{i sada{nje ili sli~ne funkcije i u slu~aju Dr`ave Qatar, ministra za komunikacije i promet i bilo koju osobu ili tijelo koje pomenuti ministar ovlasti da vr{i sada{nje ili sli~ne funkcije.
3. Termin "imenovana zrakoplovna kompanija" ozna~ava zrakoplovnu kompaniju koja je imenovana i ovla{tena u skladu sa ~lanom 4. ovog Sporazuma.
4. Termin "teritorija" u vezi sa dr`avom ima zna~enje nazna~eno u ~lanu 2. Konvencije.
5. Termini "zra~ne usluge", "mejunarodne zra~ne usluge", "zrakoplovna kompanija" i "zaustavljanje u neprometne svrhe" imaju zna~enja koja su im data u ~lanu 96. Konvencije.
6. Termin "kapacitet" u vezi sa odrejenom zra~nom uslugom podrazumijeva korisnu nosivost zrakoplova kojom raspola`e na ruti ili dijelu rute.
7. Termin "kapacitet" u vezi sa odrejenom zra~nom uslugom zna~i kapacitet zrakoplova, kori{ten pri toj usluzi, pomno`en sa frekvencijom letova koje taj zrakoplov obavlja u datom vremenskom periodu na ruti ili dijelu rute.
8. Termini "ugovorene usluge" i "odrejene rute" imaju zna~enja "redovne usluge mejunarodnog zra~nog prometa" i "ruta nazna~enih u Aneksu ovog Sporazuma".

9. Termin "tarifa" podrazumijeva cijene koje će biti plaćene za prijevoz putnika, prtljaga i tereta i uvjete pod kojima se takve cijene primjenjuju, uključujući i cijene i uvjete za zastupničke i druge pomoćne usluge, ali isključujući naplate i uvjete za prijevoz pošte.

Član 2.

PRIMJENJIVOST ČLANKA KONVENCIJE

U primjeni ovog Sporazuma, Ugovorne strane će postupati u skladu sa Konvencijom o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorenoj za potpisivanje u čikagu 7. decembra 1944. godine uključujući i anekse ili sve izmjene i dopune Konvencije ili njenih aneksa koji se primjenjuju na obje Ugovorne strane, u onoj mjeri u kojoj su ove odredbe primjenjive u međunarodnim zračnim uslugama.

Član 3.

DODJELA PRAVA

1. Svaka Ugovorna strana dodjeljuje drugoj Ugovornoj strani slijedeća prava u vezi sa svojim uslugama u redovnom zračnom prometu.

- a) Pravo da leti preko teritorije bez slijetanja;
- b) Pravo da se zaustavi na njenoj teritoriji u neprometne svrhe.

2. Svaka Ugovorna strana dodjeljuje drugoj Ugovornoj strani prava navedena u ovom Sporazumu u svrhu uspostavljanja usluga redovnog međunarodnog zračnog prometa na rutama navedenim u odgovarajućem odjeljku Reda letenja priloženog u Aneksu ovog Sporazuma. Takve usluge i rute, u daljnjem tekstu: odnosno nazvane "ugovorene usluge" i "određene rute". Kada obavlja ugovoreni promet na određenom dijelu rute prijevoznik imenovan od svake Ugovorne strane će uz prava navedena u paragrafu 1. ovog člana, uživati i pravo da se zaustavi na teritoriji druge Ugovorne strane na mjestima koja su određena za tu rutu u Redu letenja iz ovog Sporazuma u svrhu ukrcavanja ili iskrcavanja putnika i tereta u avion, uključujući i pošto, kombinirano ili odvojeno.

3. Neće se smatrati da bilo šta u paragrafu (2) ovog člana daje privilegiju zrakoplovnoj kompaniji jedne Ugovorne strane da ukrcava u avion, na teritoriji druge Ugovorne strane, putnike ili teret, uključujući i pošto noćnu radi najma ili naplate, koja je upućena na drugo mjesto na teritoriji druge Ugovorne strane.

4. Ako je zbog oružanog sukoba, političkih nemira ili razvijanja posebnih i neuobičajenih okolnosti imenovana zrakoplovna kompanija jedne Ugovorne strane u nemogućnosti da obavlja usluge na svojoj redovnoj ruti, druga Ugovorna strana će učiniti sve kako bi se omogućilo neprekidno obavljanje tih usluga putem odgovarajućih privremeno dogovorenih ruta.

Član 4.

IMENOVANJE PRIJEVOZNIKA

1. Svaka Ugovorna strana imaće pravo da pismenim putem imenuje drugoj Ugovornoj strani jednog ili više prijevoznika u svrhu obavljanja ugovorenih usluga na određenim rutama.

2. Po prijemu takvih imenovanja druga Ugovorna strana će, prema odredbama paragrafa (3) i (4) ovog člana, bez odlaganja dati imenovanom prijevozniku ili prijevoznicima odgovarajuća operativna odobrenja.

3. Zrakoplovne vlasti jedne Ugovorne strane mogu tražiti od prijevoznika određenog od strane druge Ugovorne strane da ih uvjeri da je sposoban ispuniti uvjete propisane prema zakonima i propisima od takvih vlasti uobičajeno i opravdano primijenjenim na obavljanje usluga u međunarodnom prometu uz poštovanje odredaba Konvencije.

4. Svaka Ugovorna strana imaće pravo da odbije izdati operativna odobrenja onim u paragrafu (2) ovog člana, ili da nametne takve uvjete ukoliko to smatra neophodnim ili da imenovana zrakoplovna kompanija iskoristi prava određena u članu (3) ovog Sporazuma, u bilo kojem slučaju kada navedena Ugovorna strana nije zadovoljna što su suštinsko vlasništvo i efektivna kontrola prenešeni na Ugovornu stranu koja imenuje tog prijevoznika ili na njene dravljane.

5. Kada prijevoznik bude tako imenovan i ovlašten u bilo koje vrijeme započeti da obavlja ugovorene usluge osiguravati da je tarifa koja je na snazi u vezi sa tim uslugama uspostavljena u skladu sa odredbama člana 8. ovog Sporazuma.

6. Svaka Ugovorna strana ima pravo zamijeniti imenovanog prijevoznika drugim, prema pismenom odobrenju zrakoplovne vlasti druge Ugovorne strane na ime određenog prijevoznika koji je zamijenjen. Novoimenovana zrakoplovna kompanija preuzeti iste obaveze i uživati ista prava koja su dodijeljena zrakoplovnoj kompaniji koju je zamijenila.

član 5.

OPOZIV ILI SUSPENZIJA OPERATIVNIH OVLAŠTENJA

1. Svaka Ugovorna strana ima pravo opozvati operativna ovlaštenja ili suspendirati vršenje prava navedenih u članu (3) ovog Sporazuma od strane zrakoplovne kompanije druge Ugovorne strane ili nametnuti takve uvjete kakve može smatrati neophodnim u vršenju ovih prava:

a. U svakom slučaju gdje nije zadovoljna time da se preteno vlasništvo i efektivna kontrola tog prijevoznika prijenose na Ugovornu stranu koja imenuje prijevoznika ili na dravljanu te Ugovorne strane, ili;

b. U slučaju neuspjeha tog prijevoznika da postupi u skladu sa zakonima ili propisima Ugovorne strane koja daje ova prava, ili;

c. U slučaju drugih propusta zrakoplovne kompanije da postupi u skladu sa uvjetima propisanim ovim Sporazumom.

2. Ako su hitan opoziv, suspenzija ili nametanje uvjeta pomenutih u paragrafu (1) ovog člana neophodni da prije budu kršenje zakona ili propisa, takvo pravo biti korišteno samo nakon konsultacije sa drugom Ugovornom stranom.

član 6.

IZUZEJE OD CARINE I DRUGIH OBAVEZA

1. Zrakoplov određene zrakoplovne kompanije jedne Ugovorne strane koja obavlja usluge međunarodnog zračnog prometa, njena redovna oprema, gorivo, mazivo, potrošne tehnike zalihe, rezervni dijelovi uključujući i motore i zalihe u zrakoplovu uključujući, ali bez ograničavanja samo na takve stavke kao što su hrana, piće i duhan) koji su ukrcani u zrakoplov, druga Ugovorna strana ih na bazi reciprociteta izuzeti od svih carinskih obaveza, direktnih poreza i sličnih taksi i davanja koje nisu bazirane na troškovima usluga koje su pružene u dolasku, osiguravati da takva redovna oprema i takve druge stavke ostaju u zrakoplovu.

2. Redovna oprema, gorivo, mazivo, potrošne tehnike zalihe, rezervni dijelovi uključujući i motore, zalihe u zrakoplovu uključujući, ali bez ograničenja isključivo na takve zalihe kao što su hrana, piće i duhan), zalihe tampanih karata, zrakoplovni tovarni listovi, svaki tampani materijal koji nosi utisnut znak imenovane zrakoplovne kompanije jedne Ugovorne strane i uobičajeni promotivni materijal koji je imenovana kompanija distribuirala bez naknade, a koji su uneseni na teritoriju druge Ugovorne strane od strane ili u ime te imenovane zrakoplovne kompanije, ili ukrcani u zrakoplov kojim operiše imenovana zrakoplovna kompanija, druga Ugovorna strana ih na bazi reciprociteta izuzeti od carinskih obaveza, direktnih taksi i sličnih taksi i davanja koje nisu bazirane na troškovima usluga pruženih u dolasku, čak i kada su ta redovna oprema i te druge stavke namijenjeni za korištenje na bilo kojem dijelu putovanja koje se odvija iznad oblasti druge Ugovorne strane.

9201
7795

3. Može se tražiti da redovna oprema i druge stavke nabrojane u paragrafima (1) i (2) ovog člana budu zadržani pod nadzorom ili kontrolom carinskih tijela druge Ugovorne strane.

4. Redovna oprema i druge stavke nabrojane u paragrafu (1) i (2) ovog člana mogu biti iskrcani u oblasti druge Ugovorne strane sa odobrenjem carinskih vlasti te druge Ugovorne strane. U ovakvim okolnostima, takva redovna oprema i takve druge stavke uživati, na bazi reciprociteta, izuzeće osigurana za njih u paragrafu (1) ovog člana dok ne budu ponovo izvezena ili drugačije izmjenjena u skladu sa carinskim propisima. Carinske vlasti te druge Ugovorne strane mogu bez obzira na to tražiti da ta oprema i te druge stavke budu smješteni pod njihovim nadzorom

do tada.

5. Primjeri predviđeni ovim članom bit će također primjenjivi u situacijama gdje imenovana zrakoplovna kompanija jedne Ugovorne strane uje u aranžman sa drugom zrakoplovnom kompanijom ili zrakoplovnim kompanijama u oblasti druge Ugovorne strane u svrhu najma ili transfera redovne opreme ili drugih stavki nabrojanih u paragrafima (1) i (2) ovog člana, osiguravati da druga zrakoplovna kompanija ili zrakoplovne kompanije uivaju takva izuzeća od strane druge Ugovorne strane.

6. Prtljag i teret u direktnom tranzitu preko oblasti Ugovorne strane bit će izuzeti od carinskih obaveza, posebnih taksi i drugih davanja koje nisu zasnovane na troškovima usluga koje su pružene u dolasku.

Član 7.

PRINCIPI RUKOVANENJA OBAVLJANJEM UGOVORENIH USLUGA

1. Postojeće fer i jednake mogućnosti za zrakoplovne kompanije obje Ugovorne strane da obavljaju ugovorene usluge na određenim rutama između njihovih teritorija.

2. U obavljanju ugovorenih usluga, prijevoznik svake Ugovorne strane uzet će u obzir interese prijevoznika druge Ugovorene strane tako da ne utječe na neopravdan način na obavljanje usluga koje je posljednji osigurao na cijeloj ili dijelu iste rute.

3. Ugovorene usluge koje pružaju imenovane zrakoplovne kompanije Ugovornih strana bit će u uskoj vezi sa zahtjevima tržišta za prometom na određenim rutama i imat će kao prioritetni cilj osiguravanje, sa opravdanim faktorom punjenja, kapaciteta adekvatnog da zadovolji trenutno opravdano predviđene zahtjeve za prijevozom putnika i tereta uključujući i potrošnju koja potječe sa, ili je upućena ka teritoriji Ugovorne strane koja je imenovala zrakoplovnog prijevoznika. Osiguravanje prijevoza putnika i tereta, uključujući i potrošnju, kako onu koja se prijevozi avionom, tako i onu koja se isporučuje na mjestima određenih ruta, na teritorijama država različitih od one koja je imenovala tu zrakoplovnu kompaniju, vršit će se u skladu sa općim principima, tako da će kapacitet biti u vezi sa:

a. Prometnim zahtjevima za i sa teritorije Ugovornih strana koje su imenovala zrakoplovne kompanije.

b. Prometnim zahtjevima oblasti kroz koje se prolazi, a u kojima se Ugovorene usluge obavljaju, nakon uzimanja u obzir drugih prometnih usluga uspostavljenih od zrakoplovne kompanija država koje obuhvataju oblast; i

c. Zahtjeva za vrijeme operacija zrakoplovnih kompanija.

4. Bilo koja davanja koja mogu biti nametnuta ili je dozvoljeno da budu nametnuta od Ugovornih strana za korištenje takvih aerodroma i navigacione opreme od strane zrakoplova svake druge Ugovorne strane neće biti veća od onih koje bi plaćao njen nacionalni zrakoplov uključujući u redovni međunarodni zračni promet.

Član 8.

TARIFE

1. Tarife za prijevoz koje će se naplaćivati od određenih prijevoznika Ugovornih strana odobrit će zrakoplovne vlasti obje Ugovorne strane i bit će uspostavljene na razumnom nivou, uz neposredno poštovanje svih relevantnih faktora, uključujući i troškove obavljanja ugovorenih usluga, interesa korisnika, različitog profita i tarifa drugih zrakoplovnih kompanija koje operiraju na cijeloj ili dijelu iste rute.

2. Svaka imenovana zrakoplovna kompanija odredit će tarife iz paragrafa (1) ovog člana na osnovu komercijalnog sagledavanja tržišta i uz neposrednog poštovanje istog, kao i da bi ispunila slijedeće uvjete:

a. Prevencije zelenačkih ili diskriminatorskih cijena ili prakse;

b. Zaštite potrošača od cijena koje su neopravdano visoke ili restriktivne zbog zloupotrebe dominantne pozicije; i

c. Zaštite zrakoplovnih kompanija od cijena koje su vještački niske zbog direktne ili indirektna potpore ili podređenosti vladi.

3. Bilo koja predložena tarifa za prijevoz bit će podneta zrakoplovnim vlastima Ugovornih strana od određene zrakoplovne kompanije ili zrakoplovnih kompanija koje traže njeno odobrenje u toj formi da zrakoplovne vlasti mogu posebno zahtijevati da saopšti pojedinosti navedene u paragrafu (1) ovog ~lana. Zahtjev će biti podneta u roku ne kraćem od 45 dana (ili u nekom kraćem periodu koji bi zrakoplovne vlasti Ugovornih strana mogle ugovoriti) prije predložnog datuma stupanja na snagu.

Predložena tarifa smatrat će se kao evidentirana kod zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana na dan prijema kod tih zrakoplovnih vlasti.

4. Ovo odobrenje može biti izričito izdato ako niti jedna od zrakoplovnih vlasti nije izrazila neslaganje u roku od 30 dana od datuma podnoženja, u skladu sa paragrafom 3. ovog ~lana, ove tarife će se smatrati odobrenim. U slučaju da period za podnoženje bude smanjen, kao što je predviđeno u paragrafu 3. ovog ~lana zrakoplovne vlasti se mogu saglasiti da će se saopćavanje bilo kakvog neslaganja morati izvršiti u periodu kraćem od 30 dana.

5. Ako je najava neodobravanja data u skladu sa odredbama paragrafa (4) ovog ~lana, zrakoplovne vlasti Ugovornih strana mogu zajedno odrediti tarife. U tu svrhu, jedna Ugovorna strana može u roku 30 dana od obavijesti o neodobravanju, zahtijevati konsultacije između zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana koje će biti održane u roku od 30 dana od dana kada druga Ugovorna strana primi takav zahtjev u pisanoj formi.

6. Ako zrakoplovne vlasti Ugovornih strana ne odobre tarife u skladu sa paragrafom (4) ovog ~lana i ako zrakoplovne vlasti Ugovornih strana ne budu u mogućnosti da zajednički odrede tarife u skladu sa paragrafom (5) ovog ~lana, nesporazum može biti riješen u skladu sa odredbama ~lana 13. ovog Sporazuma.

7. Prema paragrafu (8) ovog ~lana, tarifa uspostavljena u skladu sa odredbama ovog ~lana ostaje važeća dok tarifa koja je zamjenjuje ne bude uspostavljena.

8. Osim uz sporazum zrakoplovnih vlasti obje Ugovorne strane i u periodu koji mogu ugovoriti, važenost tarifa neće biti produžavana prema paragrafu (7) ovog ~lana:

a. Kada tarifa ima datum prestanka važenosti, za više od 12 mjeseci nakon tog datuma;

b. Kada tarifa nema datuma prestanka važenosti, za više od 12 mjeseci nakon datuma na koji je tarifa koja je mijenja evidentirana kod zrakoplovnih vlasti Ugovornih strana od strane imenovanih zrakoplovnih kompanija obje Ugovorne strane.

c. Kada zrakoplovne vlasti svake Ugovorne strane povuku odobrenje bilo koje takve tarife koja je odobrena ili se smatra odobrenom s njihove strane, najavivši to imenovanoj zrakoplovnoj kompaniji koja naplaćuje takvu tarifu 90 dana ranije. Taj prijevoznik će prestati da naplaćuje takvu tarifu po isteku tog perioda.

9. Svaka Ugovorna strana osigurat će da svi prijevoznici koji operiraju prema svojoj teritorije i sa nje, striktno primjenjuju tarife ugovorene prema i odobrene u skladu sa odredbama ovog ~lana.

10. Uprkos odredbama paragrafa 4 i 5. ovog ~lana, zrakoplovne vlasti Ugovorne strane neće odbiti bilo koju predloženu tarifu koju imenovana zrakoplovna kompanija podnese, a koja odgovara (npr. nivo cijena, uvjeti i datum isteka važenosti, ali ne nužno i ruti na kojoj se koristi) tarifi naplaćenoj od zrakoplovne kompanije te Ugovorne strane za uporedive usluge između istih mjesta.

^lan 9.

OSIGURANJE STATISTIKE

Zrakoplovne vlasti Ugovorne strane će snabdijevati zrakoplovne vlasti druge Ugovorne strane, na njihov zahtjev, takvim periodičnim ili drugim statističkim izvještajima koji mogu biti s razlogom traženi u svrhu uvida u osigurani kapacitet ugovorenih usluga imenovanih zrakoplovnih kompanija prve navedene Ugovorne strane iz ovog ~lana. Takvi statistički izvještaji uključivaće sve informacije tražene da bi se odredio obim prometa koji obavljaju ove zrakoplovne kompanije u vezi sa ugovorenim uslugama, te polazišta i destinacije takvog prometa.

^lan 10.

TRANSFER DOBITI

1. Svaka Ugovorna strana dozvolit će imenovanoj zrakoplovnoj kompaniji (zrakoplovnim kompanijama) druge Ugovorne strane, pravo slobodnog transfera viška prihoda nad rashodima zarađenim na teritoriji Ugovorne strane koja je u pitanju. Takav transfer bit će izvršen na bazi slušbenog kursa razmjene ili gdje nema slušbenog kursa, na preovlađujućim tržišnim odnosima plaćanja valuta.
2. Ako Ugovorna strana nametne imenovanim zrakoplovnim kompanijama druge Ugovorne strane ograničenja transfera viška prihoda nad rashodima, ova druga strana će imati pravo da nametne recipročne restrikcije imenovanoj zrakoplovnoj kompaniji druge Ugovorne strane.

^lan 11.

ZRAKOPLOVNA SIGURNOST

1. Dosljedni u svojim pravima i obavezama prema Međunarodnom pravu, Ugovorne strane ponovno potvrđuju da su njihove obaveze jedna prema drugoj da štite sigurnost civilnog zrakoplovstva protiv akata u formi nezakonitog ometanja sastavni dio ovog Sporazuma. Bez ograničenja osnova njihovih prava i obaveza prema Međunarodnom pravu, Ugovorne strane će izričito postupati u skladu sa odredbama Konvencije o otmicama i drugim sličnim aktima počinjenim u zrakoplovu, potpisanoj u Tokiju 14. septembra 1963. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitog zaposjedanja zrakoplova, potpisane u Hagu 16. decembra 1970. i Konvencije o suzbijanju nezakonitih akata protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, potpisane u Montrealu 23. septembra 1971.
2. Ugovorne strane će na zahtjev osigurati jedna drugoj svu neophodnu pomoć da spriječe akte nezakonitog zaposjedanja civilnog zrakoplova i drugih akata protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, aerodroma i navigacione opreme i bilo koje druge prijetnje sigurnosti civilnog zrakoplovstva.
3. Strane će u svojim međusobnim odnosima, postupajući u skladu sa odredbama zrakoplovne sigurnosti uspostavljenim od Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva i naznačenih kao aneksi na Konvenciju o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu da naglase da su takve sigurnosne odredbe primjenjive na obje strane, one će tražiti da operatori zrakoplova iz njihovog registra ili operatori zrakoplova koji imaju osnovno sjedište poslovanja ili stalno boravište na njenoj teritoriji i operatori zrakoplova na njenoj teritoriji postupaju u skladu sa takvim sigurnosnim odredbama.
4. Svaka Ugovorna strana se slaže da se od takvih operatora zrakoplova može tražiti da se pridržavaju odredaba navedenih u paragrafu (3) gore traženih od druge Ugovorne strane za ulazak na, odlazak sa ili dok je u teritoriji te druge Ugovorne strane.

Svaka Ugovorna strana će osigurati da se adekvatne mjere efikasno primjenjuju na njenoj teritoriji kako bi se zaštitila letjelica i izvršila inspekcija putnika, posade, prjenosivih artikala, prtljaga, tereta i avionskih zaliha prije i u toku ukrcavanja putnika ili utovara tereta. Svaka Ugovorna strana će također uzeti u obzir svaki zahtjev koji dolazi od druge Ugovorne strane, a odnosi se na specijalne mjere sigurnosti, kako bi se tretirala određena opasnost.
5. Kada se desi incident ili opasnost od nezakonitog zaposjedanja civilnog zrakoplova ili drugi nezakoniti akti protiv sigurnosti takvog zrakoplova, njegovih putnika i posade, aerodroma ili navigacione opreme, Ugovorne strane će pomoći i jedna drugoj osiguravanjem komunikacija i drugih odgovarajućih mjera usmjerenih na brz i siguran prekid takvog incidenta ili opasnosti.
6. Bude li jedna strana imala problema u postupanju prema odredbama zrakoplovne sigurnosti iz ovog člana, zrakoplovne vlasti druge Ugovorne strane mogu zatražiti hitne konsultacije sa zrakoplovnim vlastima druge strane.

^lan 12.

KONSULTACIJE

1. U duhu bliske saradnje, zrakoplovne vlasti Ugovornih strana će konsultovati jedni druge s vremena na vrijeme, s ciljem omogućavanja provođenja i zadovoljavanja njegovih odredbi ovog Sporazuma i priloženog Rasporeda i konsultiraće se kada je to potrebno radi modifikovanja istih.
2. Druga Ugovorna strana može napismeno zatražiti konsultacije koje će započeti u roku od (60) dana od dana prijema zahtjeva, osim ako se Ugovorne strane ne dogovore da produče taj period.

^lan 13.

RJE[AVANJE SPOROVA

1. Ako se pojavi bilo kakav nesporazum izmeju Ugovornih strana koji se ti-e tuma-enja ili primjene ovog Sporazuma, Ugovorne strane }e na prvom mjestu poku{ati da ga rije{e pregovorima.
2. Ako Ugovorne strane ne uspiju da postignu dogovor pregovorima, mogu se za rje{enje spora obratiti nekom tijelu ili osobi koje zajedni~ki izaberu ili }e spor, na zahtjev jedne od Ugovornih strana, biti dostavljen na odluku tribunalu sastavljenom od tri arbitra koji }e biti sastavljen na slijede}i na~in:
 - a. U roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva za arbitra`u, svaka Ugovorna strana }e imenovati jednog arbitra. Dr`avljanin zemlje koja se mo`e smatrati neutralnom u pogledu spora, koji }e imati ulogu predsjednika tribunalala, bit }e imenovan kao tre}i arbitar u dogovoru izmeju dva ve} odabrana arbitra, u roku od 60 dana od dana njihovog imenovanja.
 - b. Ako u roku gore odrejenih vremenskih granica bilo koje imenovanje ne bude u~injeno Ugovorne strane mogu tra`iti od predsjednika Vije}a meunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva da izvr{i neophodna imenovanja u roku od 30 dana.

Ako predsjednik smatra da je on dr`avljanin dr`ave koja se ne mo`e smatrati neutralnom u odnosu na spor, najstariji podpredsjednik koji nije diskvalificiran po toj osnovi }e izvr{iti imenovanje.
 - c. Osim kao {to je predvijeno u ovome ~lanu ili kao {to je druga~ije dogovoreno od strane Ugovornih strana, tribunal }e odrediti granice svojih nadle`nosti i uspostaviti svoju vlastitu proceduru. Po uputstvu tribunalala, ili na zahtjev Ugovornih strana, konferencija koja }e odrediti precizna pitanja o kojima }e biti arbitrirano i posebne procedure koje }e se primjenjivati bit }e odr`ana najkasnije 30 dana nakon {to je tribunal u potpunosti ustanovljen.
 - d. Osim ako se Ugovorne strane ne dogovore druga~ije ili to propi{e tribunal, svaka Ugovorna strana }e poslati memorandum u roku 45 dana nakon {to je tribunal u potpunosti ustanovljen. Rok za odgovore }e biti 60 dana nakon toga. Tribunal }e odr`ati saslu{anje na zahtjev Ugovornih strana ili prema svojoj odluci u roku od 30 dana nakon odgovora.
 - e. Tribunal }e nastojati da donese pismenu odluku u roku od 30 dana nakon zavr{etka saslu{anja ili, ako saslu{anje nije odr`ano, nakon datuma dostavljanja oba zahtjeva. Odluka }e biti donijeta ve}inskim glasanjem.
 - f. Jedna od Ugovornih strana mo`e dostaviti zahtjev za poja{njenje odluke u roku od 15 dana nakon {to je primljena i takvo poja{njenje }e biti dato u roku od 15 dana od takvog zahtjeva.
 - g. Odluka tribunalala bit }e obavezuju}a za Ugovorne strane.
 - h. Svaka Ugovorna strana }e snositi tro{kove arbitra kojeg je imenovala. Ostali tro{kovi tribunalala podijelit }e se jednako izmeju Ugovornih strana uklju~uju}i i bilo koje tro{kove pri~injene u primjeni procedura iz paragrafa (2) (b) ovog ~lana od strane predsjednika ili podpredsjednika Vije}a meunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

^lan 14.

IZMJENE I DOPUNE

1. Ako bilo koja od Ugovornih strana smatra po`eljnim mijenjanje bilo koje odredbe ovog Sporazuma, takva izmjena, ukoliko je dogovorena izmeju Ugovornih strana i ako je potrebna nakon konsultacija u skladu sa ~lanom (12) ovog Sporazuma, postat }e izvr{na kada se potvrdi razmjenom diplomatskih nota, kroz diplomatske kanale.
2. Ako se izmjena i dopuna odnosi na odredbe Sporazuma osim onih iz prilo`enog Rasporeda, ta izmjena i dopuna }e biti odobrena od strane svake Ugovorne strane u skladu sa njenim ustavnim procedurama i postat }e izvr{na od dana razmjene diplomatskih nota.
3. Ako se izmjena i dopuna ti-e samo odredbi iz prilo`enog Rasporeda, bit }e dogovorena izmeju nadle`nih tijela zra~nog prometa obje Ugovorne strane.

^lan 15.

REGISTRIRANJE U MEUNARODNOJ ORGANIZACIJI CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA

Ovaj Sporazum i bilo koja naknadna izmjena i dopuna istog bit }e registrirani u Meunardnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva.

^lan 16.

KOMERCIJALNE AKTIVNOSTI

1. Imenovane zrakoplovne kompanije svake Ugovorne strane }e imati pravo, u skladu sa zakonima i propisima druge Ugovorne strane koji se ti~u ulaska, boravka i zaposlenja, da dovedu i zadr`e na teritoriji te druge Ugovorne strane svoje upravlja~ko, tehni~ko, operativno i drugo specijalisti~ko osoblje, potrebno za obavljanje zra~nog saobra}aja.
2. Imenovane zrakoplovne kompanije svake Ugovorne strane }e imati pravo da se, na teritoriji druge Ugovorne strane, anga`iraju u prodaji zra~nog prijevoza, direktno ili preko ovla{tenih zastupnika. Imenovane zrakoplovne kompanije svake Ugovorne strane }e imati pravo da prodaju i svaka osoba }e biti slobodna da kupi, takav prijevoz u lokalnoj ili nekoj drugoj slobodno konvertibilnoj valuti.

^lan 17.

PRIMJENA NACIONALNOG ZAKONODAVSTVA

1. Zakoni i propisi jedne Ugovorne dr`ave, koji se odnose na ulazak u ili odlazak iz njene teritorije putnika, posade ili tereta letjelice, kao i propisi koji se ti~u ulaska, dozvola, imigracije, paso{a, carina, valute, zdravlja i karantina bit }e ispo{tovani od strane ili u ime takvih putnika, posade ili tereta po ulasku u ili napu{tanju ili prilikom boravka na teritoriji te dr`ave.
2. Zakoni i propisi Ugovorne dr`ave koji se ti~u ulazak u ili odlazak iz teritorije bit }e primjenjeni na zrakoplov uklju~en u Meunardnu zrakoplovnu navigaciju ili operacije i navigaciju takvog zrakoplova druge Ugovorne strane dok je on unutar njene teritorije.
3. Odgovaraju}e ovlasti Ugovornih dr`ava imat }e pravo da bez nerazumnih ka{njenja pretra`e zrakoplov druge Ugovorne strane pri slijetanju ili polijetanju i da pregledaju uvjerenja i druge dokumente propisane Konvencijom.

^lan 18.

PRIZNAVANJE UVJERENJA I DOZVOLA

1. Potvrde o zra~noj plovidbenosti, potvrde o kompetenciji i dozvole koje je jedna Ugovorna strana izdala ili potvrdila kao va`e}e, druga Ugovorna strana }e priznati kao validne u svrhu obavljanja ugovorenih usluga, pod uvjetom da su te potvrde ili dozvole izdate ili potvrjene kao va`e}e, prema i u skladu sa standardima utvrjenim Konvencijom. Meutim, svaka Ugovorna strana zadr`ava pravo da odbije da prizna, u svrhu letova poduzetih prema pravima datim u pod~lanu (2) i ~lanu 3. (Dodjela prava), potvrde o kompetenciji i dozvole koje je njenim dr`avljanima izdala druga Ugovorna strana.
2. Ako prava ili uvjeti dozvola ili potvrda izdatih ili potvrjenih kao va`e}e od strane jedne Ugovorne strane dozvoljavaju razliku izmeju standarda ustanovljenih Konvencijom i ta razlika je prijavljena kod Meunardne organizacije za civilno zrakoplovstvo, nadle`na tijela zra~nog saobra}aja druge Ugovorne strane mogu zahtijevati konsultacije u skladu sa ~lanom 12. (Konsultacije) ovog Sporazuma sa nadle`nim tijelima zra~nog saobra}aja prve Ugovorne strane u cilju sopstvenog uvjeravanja da je predmetna praksa za njih prihvatljiva. Neuspjeh u postizanju zadovoljavaju}eg dogovora po ovim pitanjima predstavlja}e osnovu za primjenu ~lana 5. (Povla~enje ili obustava dozvola za rad) ovog Sporazuma.

^lan 19.

ANEKSI

Aneksi ovog Sporazuma smatrat }e se njegovim sastavnim dijelom i sve reference na isti }e uklju~ivati i reference na Anekse osim gdje je izri~ito predvijeno druga~ije.

^lan 20.
RASKID

Svaka Ugovorna strana mo`e u bilo koje vrijeme dati obavijest drugoj Ugovornoj strani o svojoj odluci da raskine ovaj Sporazum; ta obavijest bit }e ujedno upu}ena Meunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva. U takvom slu~aju Sporazum }e prestati (2) mjeseci nakon datuma prijema obavijesti od strane druge Ugovorne strane, osim ako je obavijest o raskidu sporazumno povu~ena prije istjecanja ovog perioda. U odsustvu potvrde prijema od strane druge Ugovorne strane, obavijest }e se smatrati primljenom ~ertnaest (14) dana nakon prijema obavijesti od strane Meunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

^lan 21.
STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan razmjene instrumenata o ratifikaciji.

U potvrdu ~ega su dolje potpisani, koji su prethodno propisno ovla{teni od strane svojih vlada, potpisali ovaj Sporazum.

U Sarajevu, dana 1. juna 1998. godine u dva originalna primjerka na engleskom i arapskom jeziku, pri ~emu je svaki od tekstova podjednako vjerodostojan, u slu~aju razlike u tuma~enju prevladat }e tekst na engleskom jeziku.

Za Vije}e ministara
Bosne i Hercegovine
H.E. mr. Nud`eim Re~ica

Za Vladu
Dr`ave Katar
H.E. mr. Sheika Hamad Bin
Jasim Bin Jabar Al-Thani